

Infospot

Terugbetaling van geneesmiddelen bij arteriële hypertensie

Oktober - November - December 2015

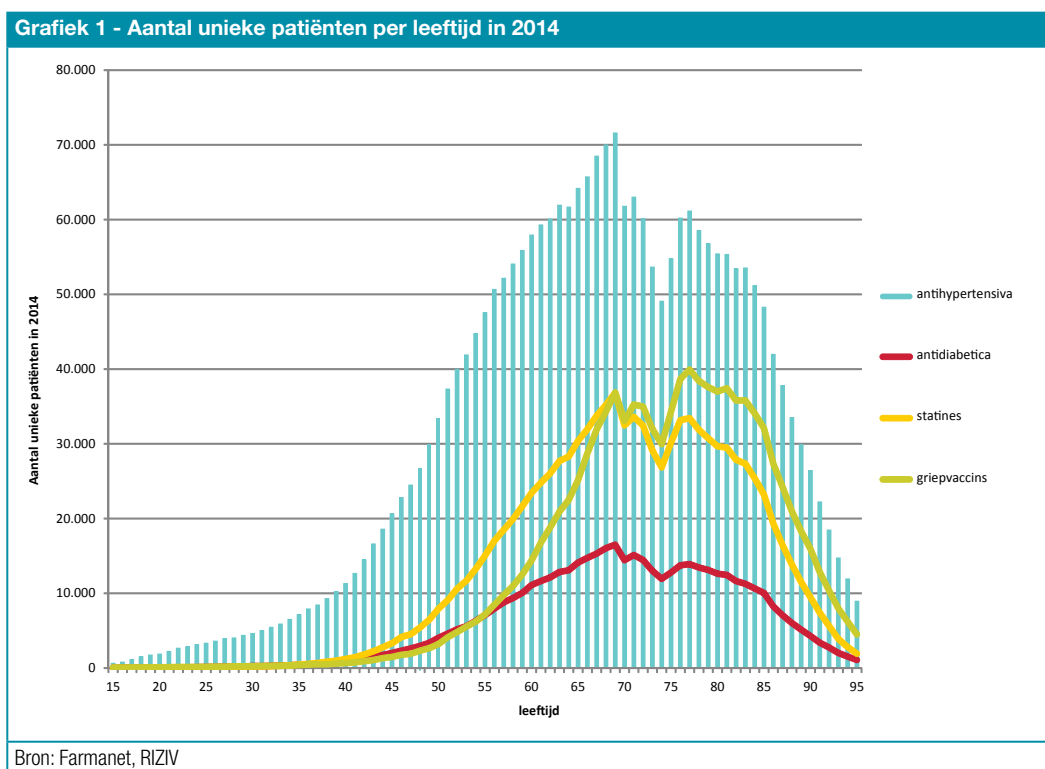
Voorafgaande opmerkingen

Vooreerst dient duidelijk te zijn dat het gebruik van antihypertensiva zoals hieronder voorgesteld, ruimer gaat dan de behandeling van patiënten met arteriële hypertensie. De verbruikscijfers slaan immers op alle indicaties van deze farmaca: angor pectoris, chronisch hartfalen, portale hypertensie, diabetische nefropathie, hyperthyroïdie, aritmie en dergelijke. De exacte indicatie van gebruik is dus niet bekend.

De bron van de cijfers is de geanonimiseerde databank Farmanet, die (quasi) alle vergoedbare farmaca in de publieke apotheken in België bevat. Zodra 1 patiënt 1 verpakking afhaalt tijdens het jaar, telt hij als 1 patiënt. Er zijn geen dubbeltellingen: 1 patiënt die 3 verpakkingen afhaalt tijdens het jaar, blijft 1 (unieke) patiënt.

De farmacologische klassen der antihypertensiva zijn de beta-blokkers, de calciumantagonisten, de diuretica, de ACE-inhibitoren, de sartanen, de renine-inhibitoren, de alfa-blokkers en de centraal werkende antihypertensiva.

Het aantal patiënten die in 2014 minstens 1 antihypertensivum innam, is als volgt verdeeld volgens leeftijd (blauwe staafjes):

In het totaal namen $n=2.564.724$ Belgische patiënten in het jaar 2014 ten minste één antihypertensivum in, zowat een kwart van de Belgische bevolking.

I. De klassen der antihypertensiva

1. Beta-blokkers

De RIZIV-uitgaven en de aantallen patiënten per jaar voor de klasse der beta-blokkers worden hieronder weergegeven. Voor de mono-preparaten worden de 3 meest gebruikte beta-blokkers vermeld. Voor de combi-preparaten beta-blokker + diureticum wordt de meest gebruikte combinatie vermeld.

	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
mono	58.543.400	56.758.199	54.583.070	1.252.883	1.294.247	1.298.827
bisoprolol¹	26.447.115	26.068.755	25.551.449	673.836	695.746	723.339
nebivolol²	9.782.173	9.687.425	9.876.088	182.933	191.464	198.847
propranolol³	4.650.038	4.656.780	3.906.447	138.538	138.767	133.149
overige
combi	14.973.177	15.026.384	14.309.283	283.095	279.834	273.612
bisoprolol + thiazide⁴	8.567.662	8.353.804	8.005.019	195.157	191.236	185.642
overige
Totaal	73.516.577	71.784.583	68.892.353	1.519.430	1.529.919	1.530.274

Bron: Farmanet, RIZIV

2. Calciumantagonisten

De RIZIV-uitgaven en de aantallen patiënten per jaar voor de klasse van de calciumantagonisten worden hieronder weergegeven. De 3 meest gebruikte calciumantagonisten worden vermeld.

	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
amlodipine⁵	18.669.887	14.673.912	12.041.167	300.462	295.815	289.523
lercanidipine⁶	5.958.971	5.670.847	5.288.589	87.103	93.133	96.730
barnidipine⁷	8.531.086	8.670.537	8.888.474	64.021	65.575	67.889
overige
Totaal	44.863.090	39.672.615	36.022.460	579.696	574.666	567.050

Bron: Farmanet, RIZIV

1. EMCONCOR, ISOTEN en generieken van bisoprolol
2. NOBITEN en generieken van nebivolol
3. INDERAL en generieken van propranolol
4. EMCORETIC, MAXOTEN en generieke combinaties
5. AMLOR en generieken van amlodipine
6. ZANIDIP en generieken
7. VASEXTEN

3. Diuretica

De RIZIV-uitgaven en de aantallen patiënten per jaar met een diureticum worden hieronder weergegeven. Voor de mono-preparaten worden de 3 meest gebruikte diuretica vermeld en voor de vaste associaties van diuretica de meest gebruikte.

Tabel 3 - Diuretica - RIZIV-uitgaven en aantal patiënten						
	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
mono						
furosemide⁸	4.423.540	4.237.682	4.112.278	206.216	197.346	192.508
bumetanide⁹	7.262.401	7.358.941	7.834.377	145.574	151.032	159.057
spironolacton¹⁰	6.214.666	6.202.243	6.182.566	153.585	152.374	152.633
overige
combi	5.464.175	5.148.123	4.961.384	179.717	170.495	162.876
altizide+ spironolacton¹¹	4.077.596	3.957.067	3.911.732	121.682	117.659	115.038
overige
Totaal	27.400.434	26.770.514	26.711.603	677.042	659.929	649.853

Bron: Farmanet, RIZIV

4. ACE-inhibitoren

De RIZIV-uitgaven en de aantallen patiënten per jaar behandeld met een ACE-inhibitor worden hieronder weergegeven. Voor de mono-preparaten en de vaste associaties met een ACE-inhibitor worden telkens de 3 meest gebruikte vermeld.

Tabel 4 - ACE-inhibitoren - RIZIV-uitgaven en aantal patiënten						
	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
mono	42.284.427	38.963.979	37.018.726	598.354	589.790	581.437
perindopril¹²	18.864.550	18.251.892	18.378.001	256.164	268.995	278.307
lisinopril¹³	9.634.117	8.426.428	7.522.366	169.138	160.326	151.472
ramipril¹⁴	10.353.835	9.499.604	8.765.818	131.999	127.018	121.847
overige
combi	30.020.053	33.070.943	35.236.053	281.138	302.184	319.235
perindopril +amlodipine¹⁵	14.624.846	17.428.648	19.679.353	83.451	99.344	111.317
perindopril +thiazide¹⁶	6.933.383	7.841.436	8.129.166	89.100	98.559	107.429
lisinopril +thiazide¹⁷	4.588.770	4.027.326	3.604.687	67.852	64.379	60.603
overige
Totaal	72.304.480	72.034.922	72.254.779	835.173	847.861	857.422

Bron: Farmanet, RIZIV

8. LASIX en generieken van furosemide

9. BURINEX

10. ALDACTONE en generieken van spironolacton

11. ALDACTAZINE

12. COVERSYL en generieken van perindopril

13. ZESTRIL en generieken van lisinopril

14. TRITACE en generieken van ramipril

15. COVERAM

16. COVERSYL PLUS, PRETERAX en generieken van perindopril+indapamide

17. ZESTORETIC en generieken van lisinopril+hydrochloorthiazide

5. Sartanen

De RIZIV-uitgaven en de aantallen patiënten per jaar behandeld met een sartaan worden hieronder weergegeven. Voor de mono-sartanen en de combi-sartanen worden telkens de 3 meest gebruikte vermeld.

	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
mono	43.934.245	34.871.659	27.500.953	289.376	292.700	298.914
losartan ¹⁸	8.123.506	7.831.741	6.334.525	91.964	97.742	101.873
olmesartan ¹⁹	8.011.256	8.231.004	8.385.591	46.885	47.854	48.514
valsartan ²⁰	4.531.890	3.527.999	2.863.172	38.041	39.574	41.374
overige
combi	56.339.880	55.569.856	46.528.126	264.469	271.973	276.880
losartan +thiazide ²¹	4.624.207	4.257.651	3.151.514	45.085	46.651	47.654
olmesartan +amlodipine ²²	7.992.783	8.466.067	8.781.878	32.410	33.816	34.877
olmesartan +thiazide ²³	4.644.912	5.042.445	5.291.294	27.606	29.173	30.079
overige
Totaal	100.274.125	90.441.515	74.029.079	523.370	535.135	546.040

Bron: Farmanet, RIZIV

6. Renine-inhibitoren

	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
mono						
aliskiren ²⁴	2.636.513	2.078.250	1.723.737	10.802	8.111	6.656
combi						
aliskiren +thiazide ²⁵	931.928	835.405	745.477	3.843	3.308	2.914
Totaal	3.568.441	2.913.655	2.469.215	14.038	10.982	9.267

Bron: Farmanet, RIZIV

18. COZAAR, LOORTAN en generieken van losartan

19. BELSAR, OLMETEC en generiekenn van losartan

20. DIOVANE en generieken van valsartan

21. LOORTAN PLUS en generieken van losartan+hydrochloorthiazide

22. FORZATEN en SEVIKAR

23. BELSAR PLUS en OLMETEC PLUS

24. RASILEZ

25. RASILEZ HCT

7. Alfa-blokkers

Tabel 7 - Alfa-blokkers - RIZIV-uitgaven en aantal patiënten						
	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
prazosine²⁶	284.956	265.981	251.164	4.337	4.114	3.925
Bron: Farmanet, RIZIV						

8. Centraal werkende antihypertensiva

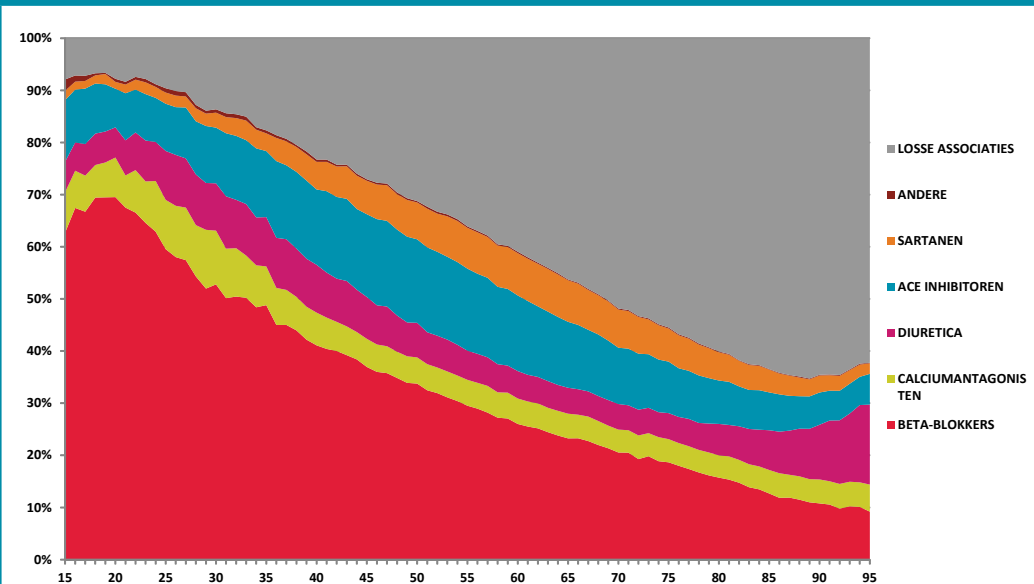
Tabel 8 - Centraal werkende antihypertensiva - RIZIV-uitgaven en aantal patiënten						
	RIZIV-uitgaven (EUR)			Aantal patiënten (N)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
clonidine²⁷	332.228	318.747	306.147	9.435	9.351	9.103
moxonidine²⁸	4.995.203	4.957.634	4.826.556	70.667	70.494	70.784
Totaal	5.327.432	5.276.381	5.132.702	79.295	79.056	79.103
Bron: Farmanet, RIZIV						

II. Aandeel van antihypertensivaklassen per leeftijd

Hier geven we het gebruik van antihypertensiva weer per leeftijd, en dit voor het jaar 2014. Elke groep patiënten van eenzelfde leeftijd vormt 100% op de Y-as; de leeftijd staat in de X-as.

De kleurencodes geven patiënten weer die uitsluitend 1 klasse van antihypertensivum innemen. De grijze zone geeft die patiënten aan die klassen combineren. In totaal gaat het in de grijze zone om 1.176.000 van de 2.565.000 antihypertensivapatiënten (i.e. 46%). Verdere analyse van deze patiënten die combineren leert ons dat 2/3 twee klassen combineren en 1/3 méér dan twee klassen combineren.

Grafiek 2 - Aandeel van antihypertensivaklassen per leeftijd in 2014

Bron: Farmanet, RIZIV

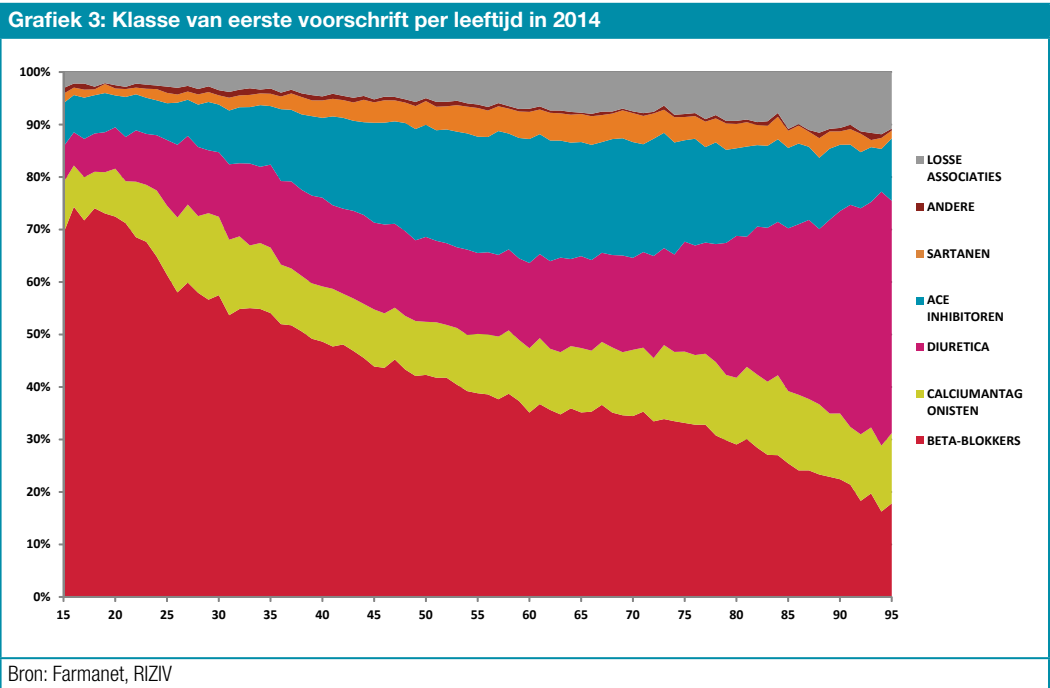
Comedicatie

In figuur 1 werd voor de populatie antihypertensivapatiënten ook het aantal patiënten aangeduid dat griepvaccins, statines respectievelijk antidiabetica kregen afgeleverd. We bespreken deze kort hieronder.

- Griepvaccinatie: de bejaarde patiënten die antihypertensiva innemen, vanaf 75 jaar en ouder, zijn in meerderheid beschermd met een griepvaccinatie. Dit is een goede zaak. Zoals verwacht is dit bij jongere patiënten die antihypertensiva innamen een stuk minder en ook minder nodig.
- Cholesterolverlagers: de combinatie van inname van antihypertensiva en cholesterolverlagers is een constante doorheen alle leeftijden en wijst duidelijk op cardiovasculaire preventie. Nochtans stellen we vast dat patiënten antihypertensiva kunnen innemen zonder cholesterolverlagers. Dit kan betekenen: 1° de patiënt heeft maar 1 risicofactor te behandelen, namelijk zijn arteriële hypertensie of 2° deze klassen van geneesmiddelen worden voor andere aandoeningen gebruikt dan hypertensie bijvoorbeeld ritmestoornissen, hartfalen, nefrotisch syndroom, cirrose, enz, wat aangeeft dat antihypertensiva (terecht) voor andere ziekten nuttig worden ingezet. Deze laatste verklaring lijkt ons echt op te gaan bij jonge patiënten.
- Antidiabetica: diabetes op zich is eveneens een risicofactor voor cardiovasculaire aandoeningen. Zulk een risicofactor komt voor bij een minderheid van de patiënten die antihypertensiva innemen.

III. De klasse van antihypertensiva bij het eerste voorschrift/de eerste aflevering

Voor het jaar 2014 wordt hieronder weergegeven welke klasse van antihypertensivum Belgische patiënten bij hun eerste voorschrift gebruiken (n=305.639 starters). Er werd vooraf nagegaan of elke individuele patiënt in de jaren 2012 – 2013 geen enkel antihypertensivum kreeg. Alle patiënten worden per leeftijd geschikt. De leeftijd staat in de X-as; de proportie van patiënten op de Y-as. Bij het eerste voorschrift heeft elke klasse in de figuur een aparte kleur. Indien de patiënt startte met antihypertensiva van verschillende klassen is dit in het grijs weergegeven.

IV. Inschatting van de dagkost voor het RIZIV per klasse

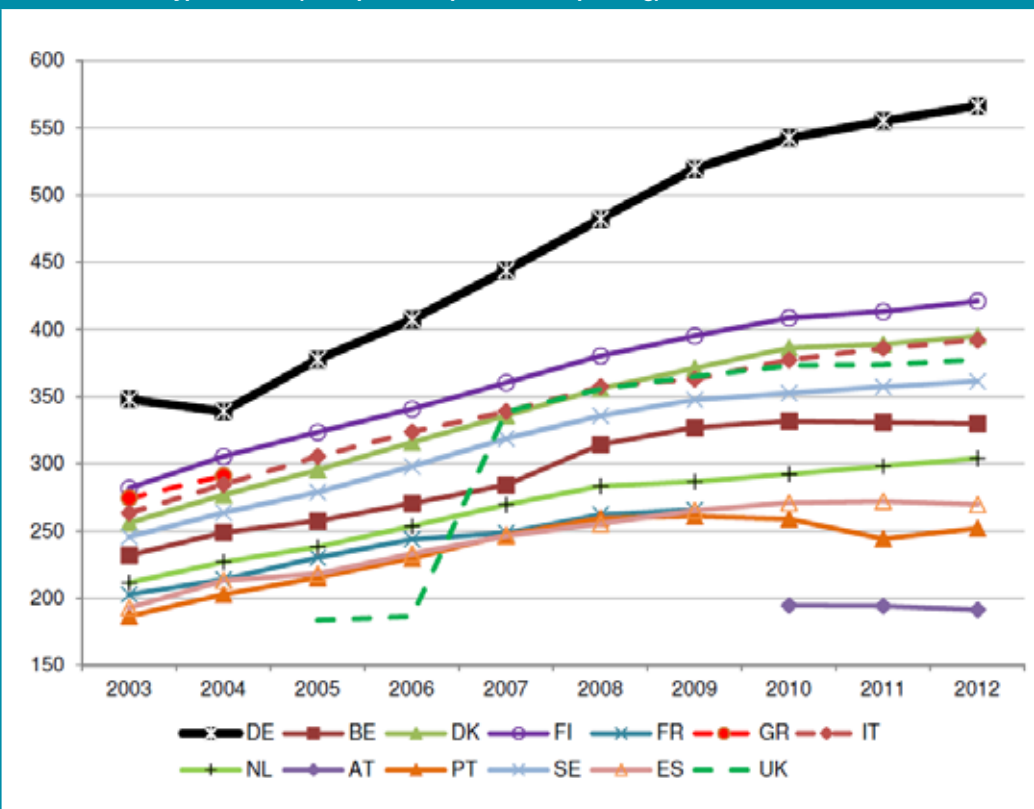
Voor het jaar 2014 wordt hier een poging gedaan om de dagkost voor het RIZIV in te schatten van de verschillende klassen van antihypertensiva. We gaan hierbij uit van de DDD = Defined Daily Dose, zoals vastgesteld door de Wereldgezondheidsorganisatie. Dit is geen perfecte vergelijking doch wel richtinggevend. Correcter zou immers zijn te werken met de PDD = Prescribed Daily Dose, doch deze is niet eenvoudig uit Farmanet te halen.

Tabel 9 - Inschatting van dagkost voor het RIZIV per klasse		
Klasse antihypertensivum	Molecule	RIZIV-dagkost in EUR (op basis van DDD)
Beta-blokkers		Bereik: 0,18 à 0,66 Gewogen gemiddelde: 0,24
3 meest voorgeschreven (DDD)	bisoprolol	0,25
	nevigolol	0,20
	propranolol	0,27
goedkoopste	celiprolol	0,17
Calciumantagonisten		Bereik: 0,12 à 0,71 Gewogen gemiddelde: 0,18
3 meest voorgeschreven (DDD)	amlodipine	0,12
	lercanidipine	0,15
	barnidipine	0,35
goedkoopste	amlodipine	0,12
Diuretica		Bereik: 0,06 à 0,59 Gewogen gemiddelde: 0,17
3 meest voorgeschreven (DDD)	furosemide	0,13
	bumetanide	0,15
	indapamide	0,13
goedkoopste	chlortalidone	0,06
ACE Inhibitoren		Bereik: 0,08 à 0,44 Gewogen gemiddelde: 0,13
3 meest voorgeschreven (DDD)	perindopril	0,16
	lisinopril	0,12
	ramipril	0,09
goedkoopste	enalapril	0,08
Sartanen		Bereik: 0,13 à 0,42 Gewogen gemiddelde: 0,20
3 meest voorgeschreven (DDD)	losartan	0,15
	olmesartan	0,42
	valsartan	0,13
goedkoopste	candesartan	0,13
Alfa-blokkers		
	prazosine	0,30
Centraal werkende antihypertensiva		
	clonidine	0,33
	moxonidine	0,19

V. Vergelijking van het Belgisch gebruik van antihypertensiva met enkele landen

Tot slot geven we hier een vergelijking van het gebruik van antihypertensiva in België, uitgedrukt in DDD/100.000 inwoners. Het gaat om dezelfde klassen geneesmiddelen als uit voorgaande tabellen. Onderzoekers van de Technische Universität Berlin voerden deze vergelijking uit in verschillende Europese landen.

Grafiek 4 - Antihypertensiva (DDD pro 1000 per inwoner per dag)

Bron: Universitätsverlag der Technischen Universität Berlin

1. Belgisch gebruik

De toename in de periode 2003 – 2012 toont een meer dan 50 % verdubbeling van het gebruik in België. In het jaar 2008 bekwamen onafhankelijke beroepen een dekking door de ziekteverzekering voor kleine risico's, wat de knik naar boven verklaart in de jaren 2007-2008.

2. Vergelijking

Al de onderzochte Europese landen kenden een stijgend gebruik over de jaren. Het Belgisch gebruik is vergelijkbaar met dat in Nederland en Frankrijk. Portugal en Spanje gebruiken relatief minder; de Scandinavische landen gebruiken relatief meer. Het zeer hoge gebruik in Duitsland konden zelfs de Duitse onderzoekers niet verklaren.

Bron: Busse R et al. Arzneimittelversorgung in der Gesetzlichen Krankenversicherung und 15 anderen europäischen Gesundheitssystemen; ein systematischer Vergleich. Technische Universität Berlin 2015.

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV

Grafisch design: Communicatiecel van het RIZIV

Foto: Verypics

Publicatiecatum: Januari 2016

Wettelijk depot: D/2015/0401/52